

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban évenként:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 c
 Kélyben kákos korva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével

Előfizetés és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadán
 vagy megvásárolja nem vállalkozik.

Hirdetéseket és hirdetőket a
 kiadóhivatalban intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, márcz. 12.

Szocialisták a márcziusi ünnep ellen.

Sohasem volt nagyobb szükség arra, hogy a magyar együtt tartson nemzeti törekvéseiben, együtt ünnepeljen, együtt örüljön, együtt busuljon, mint éppen most; most, mikor a magyar faj nemzeti törekvéseit, vérével és verejtékével támogatott igaz küzdelmeit lépten-nyomon akadályok, gátak és korlátok tartják fel abban, hogy czélt érjen.

Az akadályok és korlátok nem esélyből vagy véletlenből támadnak, nem is természeti okok avagy erők szüleményei, de igenis úgy látszik mesterségesen, tervszerűleg és kitünő körültekintéssel létesített aknamunka ez, melynek számai nem a szocialista apostolok kezében jönnek össze, hanem sokkal magasabbra nyulnak fel.

Néhány nap előtt irtunk róla a budapesti tiltakozó népgyűlés alkalmából, hogy a parlamentben gyanúsították a kormányt, hogy mint az egyházpolitikai küzdelmek idején Wekerléék és Bánffyék mozgósították céljaik elérésére a szocialistákat, úgy most szintén ezeket hívja segítségül a nemzeti jogokért folytatott küzdelemben és az ellenzéki népgyűléseket — szocialista tüntetésekkel iparkodik meghiusítani vagy ellensúlyozni.

A gyanúsítást persze Széll visszautasította, — de ime most ugyanez ismétlődik a vidéken is.

Vajjon kinek a keze működik e veszedelmes játékban?

Mert hogy Izrael Jakabék, Groszmann Miksaék, Bokányiéék és Ehrenfeldék nem maguktól rendezik ezt a játékot, afelől tisztában van mindenki.

A titkos kezeknek ez az aknamunkája veszedelmes és perfid játék, mely a politikai érdekek és pártcélokra áldozza fel a nemzeti, faji érdekeinket, a magyar nemzet belbékéjét és nyugalalmát.

A ki ebben kételkedik, az latolja és mérlegelje azt a romboló és pusztító hatást, a mit a magyar nemzet testében a számos szocialista apostol eddig is véghez vitt. Es mikor ezek az apostolok a leghiszékenyebb elemnek: a munkásosztálynak naivságát felhasználják arra, hogy céljaikat: az egyetemes társadalmi fejlődést így minél előbb elérhessék, nem elégsznek meg azzal, hogy a munkás-elemet mesterségesen szított elégtelenség révén a kenyeret adó munkától időről-időre elvonják és így késhegyre menő harcra állítják a magyart a magyar ellen, de belenyulnak vakmerő kézzel a nemzet szívében élő faji és hazaszeretethez, s a legdurvább módon tüntetnek a nemzet ellen, mikor az politika nélkül, fajgyűlölködés nélkül és pártérdekek nélkül nemzeti ünnepet készül ülni.

Ezt elmondjuk abból az alkalomból, midőn a márczius 15-re tervezett nemzeti ünnepünkkel szemben, két mesterlegény által aláírt bejelentés szerint a munkások itt Nagyváradon tüntetni készülnek. Mert ez a bejelentés azt is bejelenti, hogy a magyar nemzetet, hogy ezt a maroknyi magyart, munkásra azaz

hivekre és nem munkásra azaz ellen-ségre osztályozzák és darabolják olyan egyének, a kiknek a magyar nemzet színe: a piros-fehér-zöld, a magyar nemzet imája: a Hymnusz, a semminél is kevesebb, mert hiszen őket a piros szín és a Marseillése vezeti, a melyek kizárnak minden nemzeti ideálokat.

Akárki intézi is ezt a titkos és veszedelmes játékot — rosszul teszi, mert ezek az elemek alkalomadtán tovább is mennek.

Bár egyesületi és gyülekezési törvényünk sok kívánnivalót hagy hátra, mindenkinek szabadságában és módjában áll gyűléseket tartani. A belügyminisztérium annyira örökdió a gyülekezési jog felett, hogy a gyülekező fél egyetlen sürgönyére hatályon kívül helyezi a közigazgatási hatóság betiltó végzését. Ezt jól is cselekszi a belügyminisztérium.

De azt nem követeli sem a gyülekezési jog, sem a belügyminisztérium, hogy egy és ugyanazon helyen, egy és ugyanazon időben két népgyűlésre adjanak engedélyt. — Ugy értesülünk, hogy nem is fogja ezt megtenni a főkapitány. Nem is azért irunk, hanem hogy felhívjuk a figyelmét Nagyvárad hazafias polgárságának, hogy ne engedje meghiusítani a hazafias ünnepélyt, hanem lelkesedése egész erejével tegyen tanubizonyságot arról, hogy hazáját, nemzetét és annak minden törekvését igaz szívvel és egész lélekkel szeretve féltő magyar.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A semmittevés művészete.

Nagy művészet az élet élvezése. Az elegáns semmittevés pedig éppen annyi gondot ad a gavallérembernek, mint a kenyérgyűlölet a nyomorultnak. Az élet e művészetének mesterei évszázadokon át a francziák voltak; azokat vette mintaképpül a világ, aminthogy XIV. Lajos udvarának az izlése szította karakterének a bőlyegét az akkori egész világra. Ez a francia savoir á vivre azonban néhány évtized óta nagyot vesztett a hírességéből. III. Napoleon idejének hirhedt orgiái után mintha megcsömörlött volna Párizs. A sajnápartai fővárosban már nem mulat az ur, legalább nem akként, amint hajdanában. Zajtalanok a Saint-Germain negyed palotái, a Bois is pusztá hirt látványosság már s ha a Montmartre farsangi mámorába néhány bal nu orgiában nem vegyülnének és a Casque d'or féle éjféli szépségek nem csapnának olykor-olykor némi patáliát, könnyen azt hinnők, hogy a francia fővárosban ásit az unalom. A semmittevés művészetének kutasza átláptalódott a munka hazájába, a yankee földre, ez a legérdekesebb jellemzése a huszadik század társadalmának.

Ha lapozgatunk a história emlékirataiban,

minden kornak megtaláljuk a maga epochális gavallérlóját, az arbiter elegantiaejét. Az ókori római Petroniusól az 1870-iki Párizs híres gavallérlójáig, Sagan hercegeig, minden embernek volt ilyen szalonhóse, megannyi érdekes típus, akikben a kor szelleme megtestesült. A Lucullusok, Casanovák és Sagan hercegek pedig talán fontosabbak a historikus szempontjából a kor karakterének megítélésében, mint a fejedelmi okiratok egész garmadája. Ők nyujtanak képet arról, milyen volt az izlése, hogyan mulatott az akkori ember; és ebből a képből érdekesen következtethetünk egész fejlődésünkre.

Ma, a fenomenális találmányok századában, az élet élvezete természetesen részt kér a tudomány vívmányaihoz. Nagyon változott ezzel az izlés, egészen más lett a gyönyör. A változás velejárója pedig az, hogy a szellem helyét a pénz váltotta fel az élvezetekben. Ebben aztán csakugyan nem is lehet kockorralni Amerikával.

Amióta Henrik herceg kezét szorongatott néhány száz petroleum-királyyal, új levegő áradt a newyorki szalonokba. A különbségeiről híres yankee-lady, aki inkább hotelreklámja volt az európaiaknak, ma vezető szerepet vállalt és szenzációs-nál-szenzációsabb híreket juttat a kábel-drótra. Egy londoni lap newyorki levelezője érdekes dolgokat mond el arról a bizarr társaságról, amely tul az oceánon milliárdokat

csörget a zsebében és kopott fejedelmi koronákat aranyoz meg újra ragyogóvá az anyakönyvi hivatal segítségével.

A XX. század nő-típusa az amerikai lady. Csodálatos szép ez a faj; magas, sudar, plasztikus termet és kifejezéssel teli szép-éges arc. Ha találkozol vele, első tekintetre meg-rezzen az attól a fenségtől, amely egész lényéből sugárzik. A toiletteje remeke az izléses szírtelenségnek és vagyont érő. Kalapjának megszerkesztésén egy egész műhely dolgozott. Ezernyi fodorral, csipkével ékes és méris fezesen az idomokhoz smuló robe ján pedig meglátszik, hogy tiz művész kezének adott éjjel-nappali munkát. Ami pedig ennek az elegáns jelenségnek a lelkét ill-ti, az is csupa eredetiség, merészség és energia. Olyan Gretchen ő, aki maga választja meg a kedvére való Faustját és megkínálja azt a — karjával.

Párja, a gentleman, a sima merevség s az elegáns erő megtestesülése. Száz ember közül föl lehet ismerni a »Tul a tengeren« e fiat. A tudománya ugyan nem nagy, de jól ért a tudomány gyümölcsötetéséhez. Rideg, ravasz, kegyetlen, mint üzletember. De ha délután 4 órakor letette a munkakabátját és hazautazik — vasúton — a hazába, hogy fölvegye frakkját az ebédjéhez, abban a pillanatban rá sem ismersz a délelőtti businessmanra:

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 12.

Elnök: *Tallán* Béla megnyitotta az ülést. Mindenekelőtt felolvastak egy csomó kérvényt, melyek mind valamennyien az ujonczjavaslatok ellen szólnak. Ezután *Belicska* Béni jelentést tett az állandó igazoló-bizottság határozatáról, melylyel *Nemes* Zsigmond, *Győrffy* Gyula és gróf *Eszterházy* Mihály ujonnan megválasztott képviselőket a szokásos harmincz nap fenntartásával igazolta. Ezután áttérnek a napirendre:

az ujonczjavaslatok

folytatlagos tárgyalására.

Vassonyi Vilmos: Ma is a helytartó tanács idejét éljük. A régi dikasztériumok szelleme leng felettünk, azzal a különbséggel, hogy annak idején a dikasztériumok idején volt egy erős rendi tábla, mely gátat tudott vetni a szertelen bécsi követeléseknek, most pedig egy felelős miniszterum egyszerűen végrehajtja Bécs kívánságát. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A szabadelpárt egy aulikus többség, melynek saját akarata, nemzeti ellentállása nincs.

Ráter arra, mi az obstrukció? Az irlandi obstrukció egy lehetetlen kisebbség erőlködése, az osztrák obstrukció pedig egy lélektanilag lehetetlen államba zárt nemzetiségi verekedés; a magyar obstrukció a nemzeti ellentállást jelenti a dikasztériumoknak még mindig Bécsből érkező merényletei ellen. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Vagy nem nemzeti ellentállás az, a melyet a törvényhatóságok és városok feliratai támogatnak, melyet a küldöttségek bátorítanak és biztatnak, szemben azzal a körülménnyel, hogy a tuloldal egyetlen egy ülésre, egyetlen feliratra sem hivatkozhatnak, mely az obstrukciót elítéli.

Foglalkozik gróf *Andrássy* Gyulának a Jövendőben megjelent cikkével az obstrukcióról: nomen est omen. Ebben a cikkében gróf *Andrássy* Gyula oda konkludál, hogy az obstrukció gyakori megismétlődése az abszolutizmusra fog vezetni. Hát ennek éppen az ellenkezője igaz. Az obstrukció éppen a dikasztériumokat képviselő miniszteri abszolutizmusnak a korrekívuma. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ez a katonai javaslat egyszerűen meglepetés volt, melyről senki sem tudott. Egyszerre csak benne voltunk. Még a trónbeszéd se tudott róla. Tudjuk azt is, hogy a kormány szeretné visszavonni a javaslatokat, de hát ezt nem teheti.

csupa szeretetreméltó udvariasság az egész ember.

A huszadik század ezen emberpárjának nagyon tanulságosak, érdekesek a szokásai. Különösen annak a milliárdos semmittevőnek az élete, amely tele van bizarrnál bizarrabb különözködésekkel.

Kétfélék ezek a férfiak: kastélylakók és clubmannok. Azok az amerikai clubok egyébként fényesebbek, mint a leggazdagabb kastélyok. Ott lakik s ott tölti egész napját a klubtag; a pompás szalonokban fogadja a látogatóit, a házi uszodában üdül, a clubpalota üvegtetős padlásán élvezi a napkurát, a pinzeteremben viv, tornázik; a házi parkban tartja a reggeli sétáját. Este aztán fölveszi evening dressét és látogatásokat tesz a baráti palotákban.

Ilyenkor, tél idején, egymást éri az ötödik avenue szalonjaiban a sok bál. A multheti Astor-estélyről még a kábel is érdemesnek tartotta átröpíteni hozzánk a híreket. Két ezren voltak a vendégek és valamennyinek a területé mellett valami kedves apróság — briliáns kirakott cigarettatárcza, vagy érköves jonyou — szerénykedett, meglepetéssel a tányér mellett viruló piros rózsza alatt. Táncolni keveset táncoltak ezen a bálon, de annál több üzletet kötöt-

Az ó-szabadelvűek megszavazzák a katonai javaslatokat, hogy kipróbálják a volt nemzeti pártiak teherviselési képességét. (Nagy derűtlenség a szélsőbalon.) A nemzeti pártiak megszavazzák, hogy ők is olyan gutgesinteknek lássanak, mint a régi szabadelvűek és a két veszekedő és egymást bosszantó fél között Bécs örül, mert megkapja a katonai javaslatokat. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) A hatalom kezelése ezt így kívánja. Mindenki, aki eddig hatalomra tett szert, úgy cselekedett, mint a léghajós, a ki minél magasabban száll, annál több homokot szór ki a hajójából. Tisza Kálmán egy egész zsákra valót vitt magával az elvekből, amit mind kiürített, a volt nemzeti párt azonban már csak egy dohányzacskóra valót vitt magával. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Az egész ország nyög az adók súlya alatt és mégis szaporítani akarják a hadsereget. Miért nem esküdtetik meg az ujonczot a magyar alkotmányra? Polemizál ezután gróf *Tisza* Istvánnal, aki azt mondotta, hogy a nemzet hálával tartozik a királynak. Ő úgy látja, hogy a schönbrunni parkban nem úgy nőnek a fák, amint kellene. Ha a felség akarja megnyesik a fenyőt, hogy égbe ne törhessen, ha akarja, a törpe fenyő büszkén mutatja ágait az égnek. A tigrisek is ott vannak, de — ketreczben. Ez a birodalmi politika. Ennek a birodalmi politikának nem szavaz meg semmit, nem szavazza meg az ujonczjavaslatot sem. (Hosszantartó helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ezután *Förster* Ottó néppárti beszélt a javaslatok ellen.

Paktum hírek.

Uj és érdekes paktumhírek keringenek. Azt rebesgetik, hogy a kormány választási reformokon dolgozik. Tervben volna a választási jog kiterjesztése olyképen, hogy a választók száma mintegy 300.000 fővel szaporodnék; egyben rendezetnének a kerületek és behoznák a községenként való titkos szavazást. Allítólag a kormány ezekről törvényjavaslatot nyújtana be, ha az ellenzék ennek ellenében az összes eddig benyújtott törvényjavaslatokat, tehát katonai terheket, czivilistát és kiegyezést, obstrukció nélkül keresztül bocsátaná. Nem tudjuk, hogy ezek a hírek igazak-e; de az ellenzék eddigelé semmiféle ilyen ajánlatot nem kapott. Ha azonban mégis igaz volna a hír, nem tartjuk lehetetlennek, hogy ezen az alapon helyre állhatna a parlamenti béke. A választó-

tek a véletlenül összekerült iparfejedelmek egymással.

A legkedvesebb társasjáték azonban ma is még a — flirt. Szenzációs pikantiákkal teli a new-yorki levegő. A legfrissebb pletykában két nagy név szerepel: egy fiatal *Rockefeller* és a menyasszonya, a rézbányakirály, *Scot* leányáé, miss *Lucy Scotté*, a ki két héttel az esküvő előtt megszökött egy másik gentlemannal — de csak huszonnégy órára. *Scot* papának 100.000 dollárjába került a sajtó hallgatása . . . de a kábel mégis kikopogta a kompromisszumot.

Egy ilyen flirtnek köszönheti létezését egy fantasztikus kastély a *Rocky Mountens* egyik vadregényes hegyormán. *Charles Ladew*, a borkirály építette ezt a kastélyt, hogy odavonuljon azzal a szép asszonnyal, akit elszeregetett és — megvett az urától. A *Journal* fényképeket közöl a fehér márványból épült műemlekről, amely kerek egy millió dollárba került, pedig csak két emeletes az egész kastély s nem nagyobb egy jókora nyárilaknál. A mesebeli tündérpaloták meglevenedése ez a hegyi kastély. Távol minden emberlaktá földtől, évszázados fenyvek és sziklák között emelkedik a magasba. De azért telefontal van *Chicagohoz* kapcsolva és pompás villamvilágítással van berendezve. A szalon egyik oldala vastag üveggel,

jog lényeges kiterjesztése, a kerületek arányos beosztása és főleg a községenként való titkos szavazás oly nagy horderejű újítások és oly nagy garanciái a szabadságnak, hogy ezen az áron lehet áldozatokról beszélni.

A czeglédiek Apponyinál.

Korán reggel, még tíz óra előtt megjöttek a czeglédiek, kerek számban ötszázötvenen. Eddig ez volt a legnagyobb deputáció, mely a katonai javaslatok ellen petíciót hozott. Szép sorban jöttek, hatalmas nemzeti színű zászlókkal, egészen előzönlötték a Házat. Követük: *Kossuth* Ferencz vezette őket a delegációs terembe, ahol gróf *Apponyi* Albert átvette tőlük a kérvényüket. Persze be sem férték mindannyian. A Ház elnöke a szokott válaszzal fogadta el a kérvényt, megígérve, hogy azt alkotmányos kötelességéhez hiven a Ház elé juttatja. A czeglédiek lelkesen éljenztek, aztán lassan elvonultak. Egy részük a képviselőház karzatára ment, nagyobb részük eltávozott.

A Szigligeti-Társaság választmányi ülése.

A Szigligeti-társaság tegnapi vál. ülésének kiváló érdekességet kölcsönzött az a körülmény, hogy eldöntés alá került a drámapályázat sorsa. A választmány, ha már abszolút irodalmi becs hiányában szellemi téren nem vihette eredményhez a pályázatot, eredményhez kívánja vinni legalább anyagilag, a mennyiben a pályadíjat átalakítja buzdító díjjá s így osztja meg két mű között. Ehhez a határozathoz jogi szempontból mindenesetre szó fér s a mint értesülünk, a holnapi közgyűlésen szóvá is fogják azt tenni.

Az ülésről tudósítónk a következőket jelenti:

Délután 5 órakor a Gazdasági és iparbank helyiségében tartotta ülését a Szigligeti-társaság választmánya, szokatlanul nagy érdeklődés mellett. Jelen voltak:

Rádl Ödön elnök, dr. *Imrik* Péter alelnök, dr. *Várady* Zsigmond, Csák Máté, *Géczy* Lajos, dr. *Bodor* Károly, *Böszörményi* Géza, *Vinkler* Lajos, *Láng* József, *Sas* Ede, dr. *Berkovits* Ferencz, dr. *Gyémánt* Jenő, *Sipos* Orbán, *Huzella* Gyula, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Radó* Ignác vál. tagok.

amelyen át kilátás nyílik a néma hegláncz öserdejére és völgyeibe. Van ebben a kastélyban minden elgondolható. Vagyont érő festmények és modern berendezésű gőzfürdő; óriási könyvtár terem és villammal berendezett konyha; automata hangszerekkel ellátott hangversenyterem, amelyben egy egész sor fonográf-ból Európa összes nagy művészeinek a hangja szólal. A szerelmes házigazda még meg sem tekintette pompás fészket, mert amíg azt építették, egy kis utazást tett a fild körül szerelmes párjával az *Aca* kéj-yachtton. Most valahol *Uj-Zeeland* körül czirkál a yacht és rendez vadászatot az oceániai vademberekre. A kábel azonban már értesítette, hogy kész a fészek s most várják haza az érdekes párt.

Ez a fiatal *Ladew* egyike a legkülönzesebb yanke-gavallérok. Rengeteg vagyona bőséges módot nyújt neki arra, hogy minél nagyobb művészettel foglalkozzék a semmittevés. Gyárait sok száz hivatalnok vezet, ő csak a kész jelentéseket kapja, meg a *National* bank időnkinti leveleit, amelyekben tudomására hozzák, hogy szépen rendben folynak be a százezrek az ő cheque-kontójára.

Mindenekelőtt a folyó ügyeket intézték el. **Nagyvárad** város értesíti a társaságot, hogy a városház épületében a társaságnak helyet adni nem képes. A **Pálfi Antal** által kiküldött bizottság bejelenti, hogy a 200 koronás újságírói jutalmat egyhangulag **Ady Endrének** ítélte oda. A **belügyminiszteriumtól** leérkeztek az új alapszabályok; a legközelebbi közgyűléstől kezdve a társulat az új alapszabályok szerint fogja folytatni életét. Az alapszabályok kinyomtatandók és az évi jelentéshez csatolva valamennyi tagnak megküldetnek.

Dr. **Adorján Armin** titkár Budapesten igen sikeres eredménnyel járt a népkönyvtárak ügyében. A földművelésügyi miniszter nagy könyvtárudományt bocsátott a társaság rendelkezésére, a muzeumok és könyvtárak országos szövetsége pedig 1000 korona évi segélyt biztosított a társaságnak.

A választmányi ülés dr. **Adorján** fáradozásait köszönettel vette tudomásul; következett

a közgyűlés tárgysorozatának megállapítása.

Az évi jelentést a főtitkár elkészítette, hasonlóan a számvizsgáló bizottság jelentése is készen áll. A felolvasott jelentést a választmány jóváhagyólag tudomásul vette, épp úgy, mint a jövő évi költségvetésirányzatot.

A költészetértés keretén belül dr. **Várady Zsigmond** indítványt tett, hogy a társasági felolvasásokon 30 krajczár belépti díj szedessék. E tárgyban a választmány a legközelebbi ülésen fog határozni.

Előrelátható azonban, hogy a belépti díj szedése miatt a közönség még jobban visszahúzódik a társaság felolvasásaitól.

Negyedik pont lesz a közgyűlésen a **Pálfi-féle** díj kihirdetése. Ezután

Rádl Ödön elnök indítványozza, hogy dr. **Várady** Antalt a közgyűlés tiszteletbeli taggá válasza. A választmány az indítványt egyhangulag magáévá teszi.

Legfontosabb tárgya lesz a közgyűlésnek a tisztújítás. Erre vonatkozólag egy szűkebb körű bizottság tájékoztató névsort állított össze, amely kinyomtatva a tagok rendelkezésére fog bocsátatni.

Dr. **Várady Zsigmond** hangsúlyozza, hogy irodalommal foglalkozó emberek nagyobb számban vételessenek be a választmányba a „szürke latiner emberek” helyett, mint aminőnek erős malicziával dr. **V. Z.** önmagát is mondja.

Rádl Ödön elnök felvilágosításai után a választmány a jelentést tudomásul vette.

A drámapályázat.

A kiküldött bíráló bizottság a drámapályázat sorsa felől szótöbbséggel döntött. Dr. **Bodor Károly**, **Sas Ede** és **Somogyi Károly** a pályadíjat a **Sarolta** cz. drámának kívánják kiadni. **Rádl Ödön** és dr. **Imrik Péter** ezzel szemben különvéleményt terjesztettek a választmány elé. Ezeknek tárgyalása alatt az előzői széklet **Sipos Orbán** alelnök foglalta el.

A többség véleményét **Sas Ede** olvasta fel. A pályaművek legnagyobb része meglepő silányság. Egyiknek, a szintén silány **Kamarrának** szerzője azt kéri, hogy ha a díjat nem is kapja meg, legalább adják elő darabját annak **párbajjelenes** tendenciája miatt. (Élénk tiltakozás.) Reményeket kelt: **Margit**, A szegény asszony, **Tiszta választások**, **Csokonai Vitéz Mihály**, **Küzdelmek**. Kurioziumok: **Berti Magda**, egy ilyen cz. darab hősnője a bikával kergetőzik nyílt színen. A „Törvények harcra” tele van megháborodott szeczeszióval stb.

Figyelmet érdemel két mű: a **Fegyver nélkül** és a **Sarolta**. Az első bravúrral versel, szellemesen van kidolgozva, de vékony a mese. Szinszerűtlensége miatt a pályadíjat nem kaphatja meg. **Sarolta**nak hőse modern ideg-asszony. A darab meséje érdekes, bár a megindoklás nem eléggé telj. Tendenciája morális és a színpadon sikert ígér. Ezek alapján a **Sarolta** cz. színműnek kéri a pályadíjat kiadni.

A kisebbség véleményét dr. **Várady Zsigmond** olvasta fel. A kisebbség alaposan megírt jelentésében kiemelte, hogy tavaly a bi-

zottság legjobbnak a **»Fegyver nélkül«** cz. vigjátékot találta, de mert **abszolút** becs kívánatik s azt a **»Fegyver nélkül«** most sem érte el, a műnek ezuttal sem adható ki a pályadíj.

A **»Sarolla«** cz. pályamű mögötte marad a **»Fegyver nélkül«** cz. vigjátéknak, sőt egyáltalán nem is áll irodalmi színvonalon. A többség is elismerte, hogy **»Sarolta«** a **»Fegyver nélkül«** mögött áll s csak javítással adható elő. Ezt azonban nem lehet elfogadni, mert hiszen ezzel az indokolással a **»Fegyver nélkül«** címűnek kellene adni a pályadíjat. A téma nem új, meséje elképzelhetlen minden részletében, a főalak egyszerűen lehetetlen, viselkedése abszurdum. A címszerep viselője még a főhősnél abszurdabb, legabszurdabb s lélektanilag egyszerűen hihetetlen a megoldás. A darabban nem bűnhődik más, mint az ártatlan. A kitűnően megírt jelentés végül indítványozta, hogy a pályadíj ki ne adassék, hanem a **»Fegyver nélkül«** és a **»Sarolta«** szerzői közt buzditásul osztassék meg.

Sas Ede reflektált a kisebbségi határozatra s azt hangsúlyozta, hogy a választmány csak tudomásul veheti a bizottság döntését. Védelmezte **Sarolta** szinszerűségét, a melynél fogva a pályadíj ennek adandó ki.

Rádl Ödön az alapszabályokból és az eddigi szokásból kimutatta ezzel szemben, hogy a pályadíj kiadása felett a választmány dönt.

Dr. **Várady Zsigmond**: **Rádl Ödön** és **Imrik Péter** urak azt mondják, hogy **»Sarolta«** nak nincs irodalmi becs. Főlöszleges viták elkerülése végett kérdem tehát **Sas Ede** urtól, van-e **»Sarolta«** nak abszolút irodalmi becs?

Sas Ede: Nincs!

Dr. **Várady Zsigmond**: Nos, ha nincs, akkor a pályázati feltételeknek meg nem felel s így neki a díj ki nem adható. (Helyeslés.)

Eonek értelmében a választmány a pályadíjat ki nem adja s a többség véleményével szemben elfogadta a kisebbség indítványát, mely szerint a díj a két legjobb mű szerzője közt **buzditásul** megosztatik s a szerzők felhivatnak, nevezzék meg magukat. Ily értelemben tesz a választmány javaslatot a közgyűlésnek.

Ezen javaslat sorsa azonban egyelőre kétes. Ugy tudjuk, a közgyűlésen előkelő helyről fogják indítványozni a javaslat visszautasítását azért, mert a pályázati feltételek **pályadíjról**, nem pedig buzditó díjról szólnak; a kik a pályadíjat összeadták, azok határozottan pályadíjra adták pénzüket, a pályázati feltételek az abszolút irodalmi becsét világosan megkívánták s ha ilyenek hiányában a 800 korona ki nem adható mint pályadíj, még kevésbé adható ki ösztöndíjnak.

Uj tag.

Ülés végén **Rádl Ödön** ajánlatára a választmány egyhangulag megválasztotta a társulat rendes tagjává **Kovács József** honvédfőhadnagyot, a hadapródiskola kiváló tanárát, ki a Katholikus Szabad Liceum multkori felolvasásán tűnt fel s vonta magára a figyelmet.

Városi közgyűlés.

Az óriási, 46 pontból álló tárgysorozatot letárgyalta tegnap Nagyvárad város törvényhatósága.

A választások miatt nagy érdeklődést tanu-

sítottak a városatyák; száztizenegy szavazatot adtak le az adópénztári ellenőr megválasztásánál.

Még az interpellációk is elmaradtak, csupán **Balogh Döme** szólalt fel elég röviden két dologban, de ő is tudomásul vette a polgármester választát.

A választás simán, szépen folyt le, pedig korteskedés és kapacitálás volt elég.

Az eredmény megnyugvást kelthet mindennél, még azoknál is, akik megbuktak, mert a törvényhatóság elismerte mindhárom pályázó érdemeit s az eredménnyel csak elismerését nyilvánította **Novák József** 25 éves becsütetes munkálkodása iránt.

Örvendetes eredménye még a tegnapi közgyűlésnek az a határozat, hogy a szikvizadót házi kezelésbe veszi. Végre is jogos az az óhaj, hogy a város megtudja, mennyit ér tulajdonképpen ezen javadalma. A törvényhatóság ezen határozatával végeredményében alig veszíthet valamit, mert bármikor módjában lesz ezen javadalmát, ha úgy találja előnyösebbnek, bérlet útján is értékesíteni.

*

Dr. **Beöthy László** főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. **Bozóky Alajos**, **Bozóky Béla**, **Csák Máté**, **Frankó Endre**, **Hlatky Endre**, dr. **Hoványi Géza**, dr. **Hoványi Gyula**, dr. **Károly Irén**, **Kaczián Károly**, **Mezey Mihály**, **Millye Gyula**, dr. **Molnár Imre**, **Nozák Rezső**, **Ováry Lajos**, **Palotay László**, dr. **Pácz Sándor**, **Rácz Mihály**, **Ritók Zsigmond**, **Schöpflin Agoston**, **Sipos Orbán**, **Stark Gyula**, dr. **Stocker József**, **Szoko y Tamás**, dr. **Várady Zsigmond**, dr. **Altmann Jakab**, **Balogh Döme**, **Beczky Lajos**, **Bertsey György**, **Czeglédy Jeremiás**, **Déry János**, dr. **Kecskeméti Lipót**, dr. **Kornstein Lajos**, **Mihelyi Adolf**, **Milibák József**, dr. **Radó Ignác**, dr. **Sarkadi Lajos**, **Sulyok István**, **Stern Hermann**, **Széles Lajos**, dr. **Vueskics Gyula**, **Weisz Károly**, **Berger Dániel**, dr. **Dési Géza**, **Domokos Károly**, **Feldmann Izidor**, dr. **Friedländer Sámuel**, **Gábel Jakab**, **Kurländer Ede**, **Moskovits Miksa**, **Szme ka György**, **Ullmann Sándor**, **Weisz Mór**, **Aufrecht Mór**, **Bartsch Sándor**, **Bognár Sándor**, **Füchsl Mór**, **Frankl László**, **Friss Zsigmond**, **Guttman József**, dr. **Gyémánt Jenő**, **Harmathy Károly**, **Heringh Sándor**, **Huzella Gyula**, **Hillinger Lipót**, **Janky József**, dr. **Kazay Kálmán**, ifj. **Kohn Sámuel**, **Kugler Albert**, **Kohn Dávid**, **Lévay Zsigmond**, **Leipnik Mihály**, **Ländler Ferencz**, **Mihelyi Pál**, **Miskolczy Barnabás**, **Molnár Lajos**, dr. **Moskovits József**, dr. **Moskovits Miklós**, ifj. **Moskovits Mór**, **Moskovits Miksa**, **Müller Salamon**, **Nyiry György**, **Ováry Sándor**, **Papp György**, **Plesz Aron**, **Pojnár János**, **Pekanovics Imre**, **Rádl Ödön**, **Rendes Vilmos**, ifj. **Rimanóczy Kálmán**, **Sebestyén Lajos**, dr. **Sonnenfeld Zsigmond**, dr. **Schweiger Ede**, **Schänker Mihály**, **Weinberger Jakab**, **Weiszlovits Adolf**, **Rimler Károly**, **Bordé Ferencz**, dr. **Istvánffy István**, **Eleméry Ferencz**, **Gerő Armin**, **Komlóssy József**, **Darvassy Lajos**, **Lukács Ödön**, **Dús László**, **Tóth Márton**, dr. **Grám Károly**, **Sztarill János**, **Szántó Lajos**, dr. **Baróthy Akos**, **Köszeghy József**, **Ragány János**, **Nemes Jenő**, **Szűcs Géza**, **Hegedüs Géza**, **Jablonszky Emil**, **Lajos Lajos**.

A polgármester havi jelentése.

Bordé Ferencz főjegyző felolvasta a polgármester jelentését a város közigazgatásának mult havi állapotáról. A rendes ügyekről már közölték az adatokat.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Balogh Döme interpellációja.

A polgármester jelentésével kapcsolatosan **Balogh Döme** intézett kettős interpellációt a polgármesterhez. A Rhédey-kerti felügyelőségnek évenként 12000 koronát fizet a város a parkok és utcái tiltványok gondozásáért. Es az tiltványokról senki sem gondoskodik, azok pusztulnak. Felhossa például a Vitéz-utcái fasort, amely a Rhédey-kertbe vezet. A másik interpelláció a vámokról szólt. A vámszabályzatot esetleg rendkívüli közgyűlés elé ter-

4
jessze be még e hó folyamán a polgármester, s rendezze a vámoknál fennálló fejtelenségeket.

Rimler Károly polgármester rámutat, hogy éppen most nagy erővel dolgoznak a parkok rendbehozásán. A tanács öröklik a szerződés megtartásán. Vitéz-utcán a kivesszett fák helyett újakat ültettek. A vámszabályzat betérjesztése nem rajta mulik. — Ez alkalommal felel Balogh Dömének a múlt év novemberében hozzá intézett azon interpellációjára, hogy a város a fogyasztási adók késedelmes befizetése után 700 korona kamatot fizet az államkincstárnak. A leszámolás megtörtént s dacára, hogy a pénzügyigazgatóság betudta a kamatot a leszámolásba, a pénzügyminiszter mégis 330 kor. 94 fillér kamatot vett. Ezt tehát tényleg fizette a város. Felelőség és mulasztás azonban senkit nem terhel. Pénz nem volt a város pénztárában, s ebből ki-folyólag azelőtt is történtek késedelmes fizetések, de kamatot soha nem számított az állampénztár. Intézkedni, hogy jövőre lehetőleg megtartassanak a határidőket.

A polgármester választát egyhangulag tudomásul vették.

A választások.

Altalános érdeklődés mellett vette kezdetét a megüresedett adópénztári ellenőri állás betöltése.

A kijelölt választmány a főispán elnökelete alatt Palotay László, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Schöpflin Agoston és Mihely Adolf tagokból alakult meg.

Szavazás esetére a szavazatszedő küldöttség elnökül Mezey Mihály, tagjainul Sulyok István és dr. Radó Ignác jelöltettek ki a főispán által.

Az adóellenőri állásra a kérvények beérkezésének sorrendjében **Markovits Samu**, **Novák János** számtiszteket és ifj. **Márkus János** hely. pénztári ellenőrt jelölték.

A megejtett szavazásnál beadatott 111 szavazat s ebből kapott:

Novák János 49,
Markovits Samu 35,
ifj. **Márkus János** 27

szavazatot, s így 14 viszonylagos szótöbbséggel **Novák János** I. oszt. számtiszt választatott meg adópénztári ellenőrré.

Az így megüresedett I. oszt. számtiszt állásra jelöltettek **Kopócsy József**, **Klemensz Péter**, **Csáky József** és **Altnöder Vincze** számtiszteket.

100 szavazat adatott be, s ebből nyert:

Klemensz Péter 45,
Altnöder Vincze 41,
Kopócsy József 8,
Csáky József 6

szavazatot, s így **Klemensz Péter** választatott I. oszt. számtiszté.

A **Klemensz Péter** megválasztása folytán megüresedett II. oszt. számtiszt állásra jelöltettek; **Garay Géza** III. oszt. számtiszt és **Poyndár Jenő** városi alkalmazott.

A beadott 88 szavazat közül

Poyndár Jenő 49,
Garay Géza 39

szavazatot kapott, tehát 10 szótöbbséggel **Poyndár Jenő** választatott meg II. oszt. számtiszté.

A város törvényhatósági bizottsági elengedte az orth. izr. hitközségnek a Felső-Pecz-utcán vásárolt telek 13634 korona vételárát, mivel a hitközség részben iskolacéljaira fordította a területet. A belügyminiszter azonban nem hagyta jóvá a közgyűlés ezen határozatát, mert nem tartották be azokat az alakosságokat, amelyeket városi ingatlan elidegenítésére előir.

a miniszter pedig ezen vételár elengedést törzsvagyon elidegenítésének veszi.

A tanács javaslatára kiűzték az ügyet a jövő havi közgyűlés napirendjére.

A földművelésügyi miniszter leiratot intézett a városhoz a közutak befásítása és a községi faiskolák fenntartására vonatkozó szabályrendelet illetőleg, amelyet helyben hagyott.

Tudomásul vették s végrehajtás végett kiadták a tanácsnak.

A szikvizadó kezelése.

Dr. Hoványi Géza indítványára a szikvizadó mikénti értékesítésének ügyét vették ezután tárgyalás alá.

A városi tanács bejelenti, hogy a megtartott árlejtésnél évi 15120 korona bér volt a megajánlt legmagasabb bérösszeg. Azonban egy pótajánlatban **Márkus Bernát** 15600 koronát ajánlott fel s ezen ajánlatát újabb árlejtés esete is fenntartja.

A tanács az általa tett számítások alapján a házikezelés mellőzésével, új árlejtés megtartását javasolja.

Dr. Hoványi Géza az árlejtés megsemmisítését elfogadja, de kéri a házikezelés kimondását. Az árlejtés eredménye is igazolja, hogy a házikezelés előnyös a városra. Különben a múlt közgyűlés ezt elvileg már úgy is kimondotta s csak azért rendelte el az árlejtést, hogy tisztábban lássa az ügyet. A fogyasztás emelkedni fog s ezáltal a jövedelem is nagyobb lesz. A ház és jövedelem már tulságosan meg van adóztatva s új jövedelem csak a közvetett adók bevételeinek fokozása által érhető el. Indítványozza, hogy már most mondja ki a törvényhatóság a házikezelést, július 1-től kezdődőleg.

A jelen voltak, 12 szó ellenében, elfogadták **dr. Hoványi Géza** indítványát.

Balogh Döme kifogásolta, hogy a **Beczky Artur** volt vámfelügyelő ügyében lektüldött miniszteri leiratot nem a többi miniszteri leiratok közzé, hanem egészen a tárgysorozat vége felé vették fel, ami ellenkezik a törvénynyel.

Bordé Ferencz főjegyző megkísérelte, hogy védje a tárgysorozat összeállítását, de a főispán hozzászólása után a közgyűlés a miniszter ezen leiratát vette tárgyalás alá.

A tanács javasolta, hogy a közgyűlés előbbi határozatához képest ezutal se határozzon **Beczky Artur** elbocsátása ügyében, hanem várja be a büntető bíróság intézkedését.

Balogh Döme, **Hlatky Endre**, **Rimler Károly** és a főispán hozzászólása után a tanács javaslatát fogadták el.

Nyitra vármegye közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához intézett feliratára a nemzetiségi viszonyok szabályozása tárgyában a tanács javasolja, hogy hasonszellemben írjon fel a miniszterhez a közgyűlés.

Somogyvármegye közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához intézett feliratára, a magyar földnek magyar kézeni megtartását célzó törvények hozatala iránt, a városi tanács azt javasolja, hogy tekintettel arra, miszerint Nyitra vármegye fentebbi felirata szintén ezzel a kérdéssel foglalkozik s azt a közgyűlés magáévá tette, az átirat felett térjenek napirendre.

Elfogadták a tanács javaslatát.

Arad város közönsége pártolás végett megküldötte a sertésvásártartás módosítása tárgyában a földművelésügyi miniszterhez intézett feliratát.

A feliratot pártolják, azzal a hozzáadással, hogy a vásártartás módosítása a kiviteli forgalmat ne korlátozza.

Pozsony szab. kir. város közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához intézett feliratát az egyesületi és gyűlékezési jognak törvényhozás ujáni rendezése iránt, azon javaslattal terjeszti be a tanács, hogy hason felirattal pártolják.

Elfogadták.

Arad szab. kir. város közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához intézett feliratát a közpénzek elhelyezésénél hozott határozatoknál a felelőség szabályozása iránt, a tanács oly értelmű javaslattal terjeszti elő, hogy az átirat felett térjenek napirendre.

A **Moskovits A.** és fiai, **Amánt Béla**, özv. **Nagy Józsefné**, **Repkő István**, **Somlyai Jenőné** köztér vételi ügyeit a jövő havi közgyűlésre tűzték ki.

A városi árvaház igazgató-választmányába az eddigi hét tagot újból beválasztották.

Elfogadták a tanács azon javaslatát, hogy a **Kossuth-szobor** alapjára az 1904. évtől 1000 koronát vegyen fel a város évenként költségvetésébe.

Dr. Kurländer Ede azon korábbi indítványára, hogy a városi számvevőség és a házipénztár működésére egy felügyelő bizottságot alakítsanak, a tanács javaslatához képest megbízták a tanácsot, hogy a szervezeti szabályzat módosításánál erre legyen tekintettel.

Az **Olaszi uri-utcai iskola** építését **Ince Lajos** és társa vállalkozóknak adták ki.

A városház villamos berendezésére vonatkozólag megbízták a városház építésére felügyelő bizottságot, hogy a legelőnyösebb vállalkozóval kössön szerződést.

A rendőrök, szolgák és szegődményesek részére szükséges ruhák készítését a legelőnyösebb vállalkozónak, — **Weisz Károly**-nak adták ki.

A kőműves és ács munkákat **Madarász és társa**, a cserepező munkákat pedig **Volnert István** és **Nagy Istvánra** bízták.

Balogh Döme indítványát az újvárosi polgároktól elvett legelő visszaadása iránt, elvették.

A többi lényegtelen ügyek letárgyalása után a közgyűlés este 8 órakor véget ért.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

- Márc. 14. A Szigligeti társaság közgyűlése d. e. 10 óra a városháza nagytermében.
Márc. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
Márc. 15. A közs. polgári leányiskola kurucz-ünnepélye a Csarnokban.
Március 16. A Kereskedelmi és Iparbank alakuló közgyűlése d. u. 4 órakor a Kereskedelmi Csarnokban.
Márc. 16. A nagyváradai gőzmozdonyu közuti vaspálya r. t. közgyűlése d. e. 10 órakor.
Március 18. A vármegye tavaszi közgyűlése.
Március 22. A Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet közgyűlése.
Márc. 22. A hegyközség közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.
Márc. 22. A kath. főgymnázium ifjuságának matinéja d. e. 11 órakor.
Márc. 22. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órakor a városháza nagytermében.
Március 27. A gyermekmenhely építése ügyében árléjtés a városházán d. e. 12 órakor.
Márc. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* **Kihallgatások a királynál.** Ő felsége a király tegnap délelőt 10 órakor a budai királyi várpalotában kihallgatást adott, amelyen megjelentek **Metianu János** metropolita és **Popsa Miklós** püspök, **Wekerle Sándor**, gróf **Csekonics Endre** és **Perczel Dezső** valóságos belső titkos tanácsosok, **Czechowicz Szilárd** görög katolikus püspök és **Podolinski Miron** praelátus, dr. **Petronievics**, a szerb kabinetiroda főnöke, **Ruby Antal** kuriai tanácselnök, gróf **Mailáth József**, gróf **Zselénszky Róbert**, gróf **Bissingen Nándor** és **Klobusiczky László** kamarások; **Emich Gusztáv** udvari tanácsos, **Manassy György** országgyűlési képviselő, dr. **Böke Gyula** egyetemi tanár, **Baross Géza**, **Enrenhöfer Aladár** és **Fuhrmann Ferencz**, **Alt Samuel** és **Fadlallah el Hedad Mihály** ezredesek, **Jungwirth Lajos**, **Prévost Ferdinánd** és **Szilassy Ödön** alezredesek; **Petz Adolf** főhadbiztos; **Zehetbauer Ottó** címz. prépost, **Csech-ticzky József**, **Benkő József** és **Giesswein Sándor**

dor czimz. apátok, Polgár Ferencz és Kuzmics József czimz. kanonokok, dr. Fadrusz János szobrász, Klekner Alajos jogakadémiai igazgató, Szuppán Vilmos keresk. akad. igazgató, Borbély Sándor sikeknémaintézeti igazgató, Sierbán János tejjgazdasági orsz. felügyelő, Schmidt Róbert, az Osztrák-Magyar Bank felügyelője, Vámgel Ferencz és Zóbel Lajos pénzügyi főtanácsosok, Szomjas Lajos miniszteri titkár, Belatiny Arthur gyáros, Kollarics János kereskedő és Kósch Arpad nyomdatulajdonos (Eperjes), dr. Tomcsányi Vilmos egyéves önkéntes, együttesen fogadta ő felsége a szegedi Jótékony-Nőegylet küldöttségét, amelynek tagjai voltak: Dr. Lázár György országgyűlési képviselő, Polgár Lászlóné elnök, Kéméndy Nándorné alelnök, Aigner Nándorné, Heeger Gyuláné, Meskó Antalné, Rohr Jakabné, Szekerke Lajosné, Szmollényi Nándorné és Vészics Lajosné választmányi tagok és Szmollényi Nándor titkár.

* **Városok mozgalmá a házadó leszállítására.** Megemlékeztünk régebben arról, hogy Nagyváradon Lakos Lajos levéltárnok, Aradon pedig ifj. Lőcs Rezső arad-városi adóügyi tanácsos nagyjelentőségű indítványt adott be Arad törvényhatóságához, melyben kéri a már elavult házadó törvények módosítása, illetve a városi háztulajdonosokat méltánytalanul terhelő tulmagas házadó leszállítása iránt felirat intézését az országgyűléshez, s egyúttal az összes városoknak a mozgalomhoz csatlakozásra való felhívását. Hát bizony nagyon is felférne már az ósdi házaadótörvény gyökeres reformálása. Hiszen már az ezelőtt 10 évvel Wekerle által összehívott ankét is vizsáknak jelezte a 35 év előtt hozott házadótvérnyet. Azért csak megmaradt továbbra is a házosztály-és házbéradó közötti aránytalanság, a házbéradónak elviselhetetlen 20%-nyi magas kulcsa, s az az anomália, hogy az épületfenntartási % az új épületnél és a rozoga viskónál egy és ugyanaz. Eme, hovatovább elviselhetlenné váló házbéradó rendszer javítását célzó indítványt kedden tárgyalta Arad város törvényhatósága és egyhangulag elfogadta. Ennek értelmében a közgyűlés kimondta, hogy tekintettel arra, miszerint a pénzügyminiszter az egyes adók reformtervezetével elkészült, s azt legközelebb az országgyűlés elé terjeszti, feliratot intéz a képviselőházhoz és pénzügyminiszterhez a házadótvérnynek megfelelő módosítása iránt és a törvényhatósági városokat csatlakozásra hívja fel.

* **Budapesti diákok Nagyváradon.** A budapesti VIII. kerületi polgári iskola igazgatósága régebben elhatározta, hogy április hó folyamán növendékei részére tanulmányutat rendez. Ebből kifolyólag Nagyvárad várost is értesítette az igazgatóság, hogy városunkat is utba fogják ejteni. A tanács értesítette az iskola vezetőségét, hogy a diákokat szívesen látja, mire az igazgatóság tegnap érkezett válaszában köszönetet mondott a tanács értesítéseért, egyben tudatja, hogy a növendékek és kísérői április 3-án este 8 órakor a gyorsvonattal érkeznek meg Nagyváradra s kéri, hogy a tanács gondoskodjék kellő olcsó és kényelmes elszállásolásról és ételmezésről. Azt is igéri az igazgatóság, hogy az intézet 200 tagból álló dalárdája a város szíveségét meghálálendő, valamely jótékony célra hangversenyt fog adni a Szigligeti-színházban, ha ezt e célra nekik átengedik.

* **Kocsis életveszélyben.** Egy helybeli borkereskedő cég kocsisa tegnap dél felé az Aldás-utcán hordókat szállított kocsiján. A Royal előtt hogy hogy nem, a kocsis elvesztette egyensúlyát és a lovak közé esett. Szerencsére a lovak csakhamar megállottak és a kocsis kiszabadulhatott kényelmetlen helyzetéből, a nélkül, hogy az ijedségen kívül egyéb baja történt volna.

* **A nagyváradai sajtó ünnepe.** Minden diszes parádé nélkül, de annál őszintébb meggyőződéssel és tiszta lelkesedéssel ünneplik meg a nagyváradai sajtó munkásai; egyetértőleg a nyomdászok és újságírók a magyar szabadság kivívásának ünnepe. A tollnak és szedőszekrényeknek munkásai igazi hálaünnepet tartanak egész napon, mert ők, kik lázas munkával szolgálják és védelmezik naponta az ötvenöt év előtt kivívott szabadságot, emberi és nemzeti jogokat; értékelik legjobban, hogy milyen hatalmas hódítás volt, mikor lehullott a tollról és présről a cenzúra békója és rab-szolgálcza. A nagyváradai sajtó ez évben is lelkesen ünnepli meg márczius 15-ikének évfordulóját. Vasárnap este társasvacsorára gyűlnek össze a Karner-étterem külön helyiségében, hova eljönnek ez alkalommal nemcsak az újságírók és nyomdászok, hanem mindazok, akik ha nem is hivatásszerűleg foglalkoznak az írás mesterségével, de őszinte barátai és támogatói a nagyváradai sajtónak nehéz és becsülettel végzett hivatása teljesítésében.

* **Uj anyakönyvvezető.** A belügyminiszter a biharmegyei tóti anyakönyvi kerületbe helyettes anyakönyvvezetőnek Veisz Sándor tóti lakost nevezte ki.

* **Nagyvárad s a magyar iskolahajó.** Bars-megye törvényhatósága mult közgyűlésén 500 koronát szavazott meg egy magyar iskolahajó beszerzésére, egyben pedig az ország többi törvényhatóságaihoz felhívást intézett hozzájárulásra. Nagyvárad városához tegnap érkezett meg a felhívás. A kérelem felett a jövő havi közgyűlésen fognak dönteni. A városnak ugyan sok mindenre kell a pénz, de azért némi összeget bizonyára meg fog szavazni a törvényhatóság a magyar iskolahajóra, mely nagyban hozzájárulna külkereskedelmünk forgalmának emelésére s az igazi magyar tengerészet megeremtésére.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: Katalin (F. Hegyi Aranka fellépésével.)

Szombat: Lili (F. Hegyi Aranka fellépésével.)

Vasárnap: d. u. New-York szépe, este Czigánybáró. (F. Hegyi Aranka fellépésével.)

Hegyi Aranka Katalinja. Városszerte nagy az érdeklődés a színház mai estéje iránt. Az ország első operett játékművésznője, Hegyi Aranka mutatja be újabb szerepeinek egyik legkiválóbbját a *Katalin* czimszerepét. Az alakítás nehéz, nagystílyű művészetet igényel s Hegyi Aranka játékművésze óriási, maradandó sikert biztosított a szép magyar operettnek a Népszínház színpadán. A látványos, nagy felvonásokban gazdag darab többi szerepe az ismert kezekben marad. A Szigligeti-színház nagy vendégművésznője holnap *Lili* és vasárnap búcsuzóul *A cigánybáró*-ban lép föl Nagyváradon.

Somogyi arénája és a belügyi kormány. Említettük a minap, hogy a belügyminisztériumban szaktanácskozást folytatnak a kaposvári nyári szinkörnek *Somogyi Károly* nagyváradai sziniszagatótól való megváltása tárgyában. Kaposvár város a minap föltétlen tulajdonába lépett ezen arénának, még pedig oly módon, hogy Somogyi Károlynak kifizeti a legutóbbi tatarozási költséget, mely 12,000 koronát igényelt és a kormány évi 2500 korona szubvencióval megtéríti Kaposvárnak ezen költséget. A pécsi sziniszagató ilyen kö-

rülmények között ingyen játszhatik a kaposvári arénában, míg Somogyi Károly társulata csak Gyulán és Orosházán fog a nyáron játszani.

F. Hegyi Aranka urnőnek,
a budapesti Népszínház kiváló énekművészművésznőjének első fellépésével.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 175.

Bérlet — sz

Ma pénteken, 1903. márczius 13-án:

KATALIN.

Operette.

SZEMÉLYEK:

Katalin csárnő	— — —	F. Hegyi A.
Gurackij Leó gróf államtitkár	— — —	Deésy Alfréd
Buranoff Iván herceg, kormányzó	— — —	Kovács Lajos
Sunderland Ödön gróf, kincstárnok	— — —	Bognár J.
Troikoff Fedor	— — —	Bérzi Gyula
Ivanoff Alescsics, pohárnok	— — —	Kalmár Béla
Chevalier Telemaque Fronsac de Lausac	— — —	Szathmáry Arpad
Germain Duplessis, hadnagy	— — —	Amon Margit
Anicza, kedvese	— — —	Kulinyi Mariska
1-ső) tiszt	— — —	Perényi József
2-ik)	— — —	Pintér Imre

Mérsékeltlen felemelt helydrakkal.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, márczius 14-én:

F. Hegyi Aranka urnőnek,
a budapesti Népszínház elsőrangú énekművésznőjének második vendégfellépésével.

LILI.

Operett.

NYILTTER.

Szabott árak!

China-ezüst

gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étszerek, asztalterítékek gyertya- és karos gyertyatartók, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak művészies kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárúsítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Értesítés!

Nagyvárad és vidéke t. közönségét van szerencsém értesíteni, hogy a

Braun és társa

czégen alakult és Nagyvárad, Zöldfa-utcán, a volt

Roth A. Gyula-féle

helyiségben berendezett **czipő, kalap és férfi divat kereskedést** átvettem és azt ujonnan a mai kor követelményeinek megfelelően berendezve a saját czégem alatt tovább vezetem.

A midőn ezen üzletemet megnyitom, biztosítom a nagyérdemű közönséget arról, hogy szükségletét sehol oly

olcsón és jó minőségben

be nem szerezheti, mint nálam.

Kérem erről szives látogatása mellett személyes meggyőződést szerezni.

Tisztelettel:

Weisz Henrik.

150

IRODALOM.

Katholikus Szemle. Imponálóan gazdag, *nyolcz* nagy ivnyi terjedelemben jelent meg a Katholikus Szemle legújabb füzeté. A füzet élén közli a Szent István-társulat Leó-ünnepélyének lefolyását: *Vaszary* Kolos bíbornok hercegprímás megnyitó beszédjét, *Lévay* Mihály ünnepi ódáját s a következő beszédeket: *Majláth* József gróf: XIII. Leó és a társadalom; *Prohászka* Ottokár: XIII. Leó és a hitélet; *Dedek* Crescens Lajos: XIII. Leó és Magyarország; *Zichy* Nándor gróf: Záróbeszéd. Majd jön a következő érdekes és változatos rendezet tartalom: *Giesswein* Sándor dr.: Szentírás és tudomány. *Kubinyi*: Consalvi. *Krüger* Aladár dr.: Az eskürről, különös tekintettel a római jogra és a polg. perrendtartás tervezetére. *Székelly* Károly: Csillagászati újdonságok. *Gyulai* Agost: Quo vadis. *Tarczai* György: Marolino. Könyvismertetések és bírálatok.

TAVIRATOK

Udvari ebéd.

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.) A mai udvari ebéden a király a jelen voltakkal hosszan beszélgetett a katonai javaslatokról. A jelen volt ellenzéki képviselőktől: *Zichy* János gróftól és *Justh* Gyulától az obstrukció felől kérdezősködött, mire *Justh* Gyula azt válaszolta, hogy ez az obstrukció a javaslatok tárgyilagos és méltányos megvitatása. *Hieronimi* Károlylyal és *Neményivel* a készfizesről beszélgetett a király, s azon óhajlásának adott kifejezést, hogy mielőbb rendezék ez ügyet. Sokáig beszélt ő Felsője *Tisza* István gróffal, megdicsérve minapi beszédét. *Szentiványival* a nemzetközi és a parlamenti helyzetről beszélgetett a király s általában a szőnyegen lévő dolgokról élénken érdeklődött.

A tisztviselők fizetesrendezése.

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.) Az állami tisztviselők fizetesrendezése

ügyében ma minisztertanács volt. Délután pedig a pénzügyi bizottságban tárgyalták a javaslatokat. A műszaki és az államvasuti tisztviselők fizetésének megállapítása került sorra.

Láng kereskedelmi miniszter kifejti, hogy bármennyire óhajtotta is a mérnökök és államvasuti tisztviselők beosztását az általános tervezetbe, egyelőre ez nem volt keresztül vihető, mert az a javaslatok teljes felforgatásával járna.

Komjáthy, Szederkényi Nándor és *Kossuth* Ferencz a vasuti tisztviselők beosztását indítványozzák. Végül a miniszter felvilágosítása után elfogadják a tervezetet, mely szerint az államvasutak tisztviselői a régi rend szerint kívül maradnak az általános rangfokozatokon.

Schmidt volt államtitkár a miniszterelnök 24000 frt járulékát évi 1200 frt pótlékkal indítványozza javítani.

Szél Kálmán köszöni a jóakaratot, de oly nagy anyagi teher nehezedik az államra, hogy a felsőbb méltóságok magasabb dotálására gondolni sem lehet. *Bartha* Ödön és *Kossuth* Ferencz szintén ez értelemben szólnak az indítványhoz.

A pénzügyi bizottság legközelebbi ülésén folytatja a javaslatok tárgyalását.

A képviselőházból.

Budapest, márcz. 12. (Saját tud. táv.) Szünet után még *Forster* Ottó beszélt a javaslatok ellen.

Tallian elnök rendreutastja *Ráth* Endrét, a királyi eskürről tett kijelentéséért.

Ráth Endre ismételi, hogy beszéde keretében jogosan és sértés nélkül mondotta, hogy a királyi eskü rongy.

Erre zajos vita fejlődött a házszabályok körül. *Benedek*, *Thaly* Kálmán, *Barabás* Béla szólaltak fel, hogy jogosan utasította-e rendre az elnök *Ráth* Endrét. Végül *Apponyi* Albert gróf azzal zárta be a vitát, hogy bár ő nem volt jelen a kijelentéskor, de amint az esetről tudomása van, igenis jogosan utasította rendre *Tallian* Béla *Ráth* Endrét.

Ezután még *Bedőházy* beszélt a javaslatok ellen.

Zavargások Oroszországban.

Pétervár, márczius 12. A Tifliszben megjelenő hivatalos lap, a *Kafkas* jelenti, hogy ott vasárnap a főutcában munkás zavargások voltak. A rendzavarók megtámadtak egy halottasmenetet, mely alkalommal két, a menetben lévő tiszt revolver lövések által megsebesült. A rendőrség és katonaság segítségével szétoszlatta a rendzavarókat és néhányat közülök elfogott.

A vasutasok sztrájkja Hollandiában.

Hága, márczius 12. (A másdoik kamara ülése.) A vasuti alkalmazottak sztrájkjára vonatkozó interpellációt illető tárgyalást nevezetesebb incidens nélkül befejezték. A miniszterelnök újból kijelenti, hogy a kormány adandó alkalommal minden rendszabályt fog foganatosítani a rend fenntartására. A szoczialista csoport kijelentést tett, hogy a kormányt teszi felelőssé a következményekért, ha ki nem je-

lentené, hogy mindazon törvényjavaslatok, amelyek a sztrájkoló vasuti alkalmazottak ellen foganatosítandó rendszabályokat tartalmaznak, addig vissza nem vonja, míg ez ügyben anket összehiva nem lesz. A miniszterelnök azt válaszolta, amíg a bizottságok jelentései elg nem terjesztetnek, mit sem ígérhet. (M. T. I.)

Balkáni forrongások.

Szofia, márczius 11. A kormány utasította a prefektusokat, hogy ne tőrjék fölkelő csapatok alakítását. A rendelet kibocsátását követő napon a szófiai tartalékos tisztkapcsolatból kilenczvenhat Mannlicher-puskát loptak el. Az első sebesült fölkelők tegnapelőtt érkeztek ide Maczedóniából.

Konstantinápoly, márcz. 12. A Konstantinápoly és Drinápoly közt a vasuti vonalon fölfedezett állítólagos akna úgy volt elhelyezve, hogy nem robbanhatott föl. A helyszínére küldött megbízottak még nem tértek vissza.

Választás Angliában.

Woolwich, márczius 12. A tegnapi pótválasztásnál B-resford Charles lord helyébe, aki mandátumáról lemondott, a munkások jelöltjét *Crooks*-ot választották meg 8687 szavazattal a konzervatív *Drága* ellen, aki 5458 szavazatot kapott. A konzervatívok tehát elveszítettek egy kerületet. (M. T. I.)

Zavargás Spanyolországban.

Barcelona, márczius 11. Az asztalossegédek sztrájkja alkalmából számos összeütközés volt. A csöndőrség több alkalommal közbelépett és 21 rendzavarót elfogott. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: *Sienkiewicz* Henrik. 216

— Én gyakran jártam azon keresztül *Jahorlikba* a törvényszéki tárgyalásokra és onnan tudom ezeket. Ha együtt volnánk, könnyebben boldogulhatnánk, de egy magában nem hiszem, hogy sikertőljön neki. Csak véletlenül találhatja meg a helyes utat, mert nem is kérdezősködhetik.

— Ti vele akartatok menni?

— Igen. De mit kezdjünk most, Mihály? Utána menjünk-e vagy sem?

— Azt teljesen rád bízom.

— Hm! már tíz nappal előbb elment, utóbi bizony már algha ériük. Az Isten tudja, merre ment. Mehetett *Plo-kirov* és *Bar* felé a régi országon, vagy *Podolis-Kamieniec* felé.

— Gondold meg azt is, — szölt *Wiersul* — hogy tulajdonképpen nem is tudjuk, vajjon csakugyan a hercegnő keresésére indult-e.

— Éppen ez a bökkenő! — szölt *Sagloba*. — Hiszen ha csak azért ment volna el, hogy híreket szerezzen, akkor megvárható volna bennünket, mert tudta, hogy csatlakoznánk hozzá. Ez kemény dió?

— Én azt tanácsolom, hogy jó volna még tíz napig várni, — szölt *Wiersul*.

— Tíz nap, az semmi; itt az a kérdés, hogy várjunk-e vagy ne várjunk?

— Én azt hiszem, hogy ne várjunk! Mert mit veszünk vele, ha holnap elindulunk? Ha *Skrzeuski* nem találja fel a hercegnőt, talán nekünk kedvezni fog a szerencse, — szölt *Wolodyjowski*.

— Nézd, Mihály, ezt nem lehet ilyen könnyedén elintézni. Te fiatal vagy és kalandok után vágyakozol, — bölcselkedett *Sagloba*, — és itt az a veszedelem fenyeget, hogy ha ő is, mi is külön uton keressük a hercegnőt, könnyen gyanút kelthetünk az emberek szemében. A kozák népség ravasz és fél, hogy valaki a ter-

veit kitudja. A vezérek talán a chocini pasával vagy a Dnyeszter tulsó partján lakó tatárokkal tárgyalnak most a jövődő háborúról — ki tudja? Az idegenekre, tehát különösen azokra, akik kémkedve járnak, gyanus szemmel fognak nézni. En ősmérem őket. Könnyen elárulhatja magát az ember és aztán?

— Annál könnyebben kerülhet Skrzetuski is veszedelembé, siessünk hát a segítségére.

— Igazad van.

Sagloba úgy elmerült a gondolataiba, hogy a halántéka is lüktetett a nagy erőlködésében. Végre feleszmélt és így szól:

— Ha így mindent tekintetbe veszünk, hát mindenesetre utána kellene indulnunk.

Wolodyjovskij örömmel kérdezte:

— De mikor?

— Vagy háromnapi pihenés mégis csak kell, hogy testünk-lelkünk visszanyerje a ruganyosságát.

Másnap a két jóbarát hozzálátott az utazásuk előkészítéséhez, de íme, az elindulásuk előtti estén hirtelen és váratlanul betoppant Skrzetuski szolgálója. Levelet hozott Wiersulnak. Amikor Sagloba és Wolodyjovskij erről értesültek, nyomban a parancsnokhoz siettek. A levél így hangzott:

— Kamienieban vagyok, a hová Satanowon át szabad az út. Ormény kereskedőkkel niazom, akikhez Rogowski ajánlott Jahorlikba. Tatár és kozák menlevelük van, hogy szabadon vonulhassanak egész Akermanig. Posztóárukkal megyünk Ulsycba, Mohylovba és Jampolba, utközben mindenütt megállunk, ahol csak emberre akadunk. Talán megsegít az Isten és megtaláljuk azt, akit keresünk. Társaimnak, Wolodyjovskijnak és Saglobának mondd meg, hogy várjanak rám Sbarasban, ha ugyan nincsen egyéb dolgok, mert azt az utat, amelyre elindultam, nagyobb csapattal nem lehet megtenni. A Jampolban és a Dnyeszter partja mentén telelő kozákok nagyon bizalmatlanok. Ami nékem magamnak nem sikerül, az hármunknak sem sikerülne és, mint ormény könnyebben keresztül tudom magamat vágni a veszedelmeken. Köszönd meg nekik a nevemben, Kristóf, a szives jószágokat, melyet sohasem fogok elfelejteni. Nem tudtam már megvárni őket, mert minden nap csak megnövelte a fájdalomamat. Azt se tudtam küibenben, hogy eljönnek-e, pedig ez a legalkalmasabb idő az utazásra, amikor a kereskedők utaznak déligyümölcsöt és selymet vásárolni.

Hü szolgálomat vizsaküldöm, vedd pártfogásodba, itt nem vehetném hasznát s félek is hogy a gyerekeszével még kifecsegne valamit. Rogowski jóállott, hogy a kereskedők megbízható, derék emberek és én is azt hiszem, bizalmamat az Istenbe vetvén, aki, ha akarja, irgalmasságával megment engem nagy szomorúságomtól. Amen!

Sagloba végigolvassa a levelet, a társára tekintett, mindketten elhallgattak, míg végre Wiersul így szól:

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gyomirtás legjobb eszközei.

Teljesen gyommentes föld nem létezik, s nem is létezhetik, mivel a trágyával és vetőmaggal mindig viszünk gyommagot a szántásra, de azért földjeinket a gyomoktól szépen megtisztíthatjuk, ha szem előtt tartjuk a következőket: 1. készítsünk olyan vetésforgót, melyben a gyomirtó növények gyomnevelő növényekkel váltakozva termeltessenek, 2. ősszel ne szántjuk fel a tarlót mélyen, hanem sekélyen és pedig lehetőleg az elővetemény letakarulása után azonnal, 3. használjunk tiszta vetőmagot, s a tisztításakor összegyűlt rostaaljat ne vigyük ki a trágyatelepre, hanem csak annak hamuját, 4. az állatokkal gyommentes tiszta zabot etessünk, 5. ha a növények fejlődésükben hátramaradtak, adjunk azoknak chilisalétromot fejtrágyaként, hogy ezáltal bujább fejlődésnek indulva, a közöttük fellépett gyomot elnyomják.

A bor foszforsav tartalma. A tudományos köröket már régebben foglalkoztatja

azon kérdés kipuhatólása, hogy minő összefüggés létezik a borok finomsága és foszforsav tartalma között. Müntz volt az első, a ki e tárgyban tett vizsgálati eredményét irodalmilag is feldolgozta a kimutatta, hogy az összefüggés tényleg meg van. Legjobban egy francia tudós Paturou a beajenalaisi borokat vette vizsgálat alá s azt tapasztalta, hogy a legközségesebb lőrék literenként 125 miligrammot, a finomabb borok 293 miligrammot, a lefinomabb peccenyé és dessert-borok pedig 514 miligrammot tartalmaznak. Tény tehát az, hogy a borok finomsága és foszforsav tartalma között meg van az összefüggés, s természetszerűen az is tény, hogy az utóbbi emelkedés ismét szoros összefüggésben van a föld foszforos tartalmával. Foszfordus trágyák alkalmazásával jelentékenyen emelhetjük tehát boraink minőségét és értékét.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. márcz. hó 10-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14 60.—14.—. Kétszeres buza 13.—12 40. Rozs 12 20—11 60. Arpa 11 40—11.—. Zab 12 40—12.—. Tengeri 11 80—11.—. Borsó 38.—. Lencse 40.—. Bab 22 60. Köleskása 25.—. Burgonya 5 60. 100 kiló lángliszt 25 60. Zsemlyeliszt 25 20. Fehér kenyér liszt 25.—. Barna kenyér liszt 22.—. Széna fuvarral 4 80. Szózt szalonna 160.—. 6 kiló zsup-szalma —20. 150 dkr. alom-szalma —12. 1 köbméter búkkfa 6 50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6 70. 1 kiló marhahus —96. 1 kiló öntött gyertya —80. 1 kiló lámpaalaj —78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —68. Pálinka —72. Szilvapálinka 1 60. Szesz 2.—. 1 méterem. kőso 21 50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 hltér ó-bor 60.—. 1 hltér új-bor 32.—. 1 mm. méz 1 40. 1 mm. kemény faszén 3 20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles —.—. 1 mm. repce —.—. 1 mm. dió 52.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta 24.—. 1 kgr. szalonna 1 60. 1 kgr. sertés hus 1 24. 1 kgr. juh-hus —.—. 1 kgr. vereshagyma —18. 1 kgr. foghagyma —56. 1 kgr. bors 2 20. 1 kgr. paprika 3 40. 1 kgr. barna kenyér —20. 1 ltr. kóolaj —44.

Forgalmi kimutatás 1903. márcz. hó 10-ről. Tisz a buza körülbelül 320 hltér. Kétszeres buza 70 hltér. Rozs 140 hltér. Arpa 60 hltér. Zab 120 hltér. Tengeri 280 hltér. Burgonya 90 hltér.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 75 drb. Fehizott 120 drb. Sovány 90 drb. Süldő 287 drb. Malacz 189 drb. Hizott marha 80 drb. Jármos ökör 540 drb. Fejős tehén 260 drb. Borju 300 drb. Bivaly 5 drb. Juh és kecske 130 drb. Ló 516 drb.

Marha ártáblázat 1902. márcz. 10-ről. 1 pár I-ső rendű jármos ökör 620—720 kor. 1 pár II-od rendű jármos ökör 500—600 k. 1 pár III-ad rendű jármos ökör 230—480 k. 1 drb. fejős tehén 100—230 k. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 150—280 k. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 120—180 k. 1 drb. veres borju 26—50 k. 1 drb. fél éves borju 38—62 k. 1 drb. egy éves borju 40—72 k. 1 drb. két éves borju 70—160 k. 1 drb. hizott sertés 100 kgr.-ként 108—112 k. 1 pár fél éves sertés 36—42 k. 1 pár egy éves sertés 48—78 k. 1 pár két éves sertés 86—140 k. 1 drb. igás ló 140—230 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—30 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Értéktőzsdé.

	Budapest, márcz. 12.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, márcz. 12.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márcz. 12-én.	
Magyar aranyjárdék 4	121.—
Magyar koronajárdék	98.25
Magyar vasuti köl sön aranyban $\frac{4}{10}$	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.25
Italméresi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentési kötvény	99.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	159.75
Osztrák járdék papirban	100.35
Osztrák járdék papirban	100.35
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	743.50
Osztrák hitelintézet részvény	693.75
Párisi vista	95.55
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.10
Németbirodalmi márka	117.15
Londoni vista	240.27
20 márkás arany	28.48

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél.

130.

ÉRTESÍTÉS

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz, vadász- és lisztkereskedéséből

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

(Dr. Grosz-ház)

a Széchenyi szállodával szemben.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Megérkeztek Erfurthból friss, csiraképes vetemény, virág és gazdasági magvak, s azokat a legolcsóbb árban árusítjuk. Nagy választék mindennemű sajtok, halak, finom czukorkák és husvéti tojásokban.

Különös figyelembe ajánljuk a következő áruinkat, melyek minden versenyt felülmúlnak:

Finom háztartási Cuba kávé	1 kilo	1 frt 10 kr.
perkelés — — — — —	1 kilo	1 » 60 »
Cukor, koczka, kimérve	1 kilo	» 48 »
» darabos	1 kilo	» 47 »
Rizskása, olasz, I.	1 kilo	» 18 »
» II.	1 kilo	» 14 »
Lencse, szép, nagyszemű	1 kilo	» 16 »
Köleskása	1 kilo	» 14 »
Narancs és citrom	6 darab	» 10 »
Háztartási petroleum	1 liter	» 12 »
Szalón petroleum	1 liter	» 16 »
Körösvölgyi bor, 1902. termés	1 l.	» 30 »
Rislingi bor, 1901. termés	1 l.	» 36 »
Vidékre 8 krral olcsóbb.		

Helybeli megrendelések házhoz, vidéki megrendeléseket pedig a helybeli állomáshoz díjtalanul kiszállítjuk.

Tisztelettel

117

SZABÓ és HAJNAL.

A
Polgári Takaré- és segélyszövetkezet
folyó év elején nyitotta meg

8-ik évtársulatát,

melybe résztvenni óhajtók
6 hó végéig mulasztási illeték nélkül vétetnek fel.
Befizetés hetenként 3-szor, u. m.:
Vasárnap d. e. 9—11 óráig
Szerdán d. u. 3—5 >
Pénteken d. u. 3—5 >

teljesíthetők.

Jelentkezők mindennap felvétetnek a
szövetkezet üzlethelyiségében (Kossuth
Lajos-u. 4. sz.) 179

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Biharmegyei
kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Bihar-
megyei takarékpénztár és Gazdasági és ipar-
bank bejegyzett nagyváradi cégek ezennel
közhirre teszik, hogy f. é. február hó 15. nap-
jától kezdődőleg a betéti kamatlábat a követ-
kezőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő
tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben leg-
alább 4 hónapig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3.
a zárlatközi időben nem teljes 4 hónapig heverő,
tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után,
melyek az intézetnél legalább 4 hónapig hevernek
de betéti idejük a zárlat által megszakítottak
olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó
el nem telt:

a zárlat előtti időre 3 % -ot
a zárlat utáni időre 3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és de-
cember hó 31-én eszközöltetik és a kamatok
a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % os jövedelmi adót a betevő meg-
terhelése nélkül az intézetek fizetik

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre
nézve a most megállapított kamatláb f. é.
április hó 1-ő napjától kezdődőleg lép ér-
vénybe.

Nagyváradi 1903 február hó 14-én.

Nagyváradi takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és iparbank r. t. 158.

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank
Nag. Teleky-utcai házában. 806

Nagyságos asszonyom!

Van szerencsém értesíteni, miszerint az utaztatás tör-
vényes beszüntetése következtében »női divat-szövet és se-
lyem-különlegességek áruházaim« összes czikkeiből Nagy-
váradon, Strohmayer Pál vászon- és fehér-
nemű czégnél (Szent László-tér 1. sz. Telefon 166.)
bizományi raktárt létesíték, hol már a legköze-
lebbi tavaszi és nyári ujdonságok beszerezhetők,
esetleg megrendelhetők.

Vidéki megrendeléseket, valamint minták szétküldését
is Strohmayer Pál ur eszközli, miért is kérem becses
szükségeitei iránt hozzá fordulni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

SZÉNÁSY GYULA
BUDAPEST, Kristóf-tér.

850

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyváradi, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.